

JPSPP modelio vertinimas: principai ir metodai

2016-03-02, Vilnius

Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Vilniaus universitetas

marija.jakubauskiene@mf.vu.lt

Pranešimo struktūra

- Vertinimo samprata
- Vertinimo etapai ir metodai
- JPSPP vertinimo metodologija: praktinė užduotis

Vertinimo samprata

- Vertinimo apibrėžimas
- Programos teorijos modelis
- Vertinimui naudojami loginiai priežastiniai modeliai

Vertinimo apibrėžimas

Tai intervencijos (pvz. JPSPP modelio) įgyvendinimo ir poveikių analizė, atliekama remiantis specialiai tam tikslui surinkta informacija, siekiant

pagerinti sveikatos
priežiūros praktikos
(paslaugų),
politikos,
administravimo,
švietimo, tyrimų
vykdymą

įvertinti
veiksmingumą,
JPSPP modelio
ypatumus ir naudas

optimizuoti
poveikius,
efektyvumą ir
kokybę

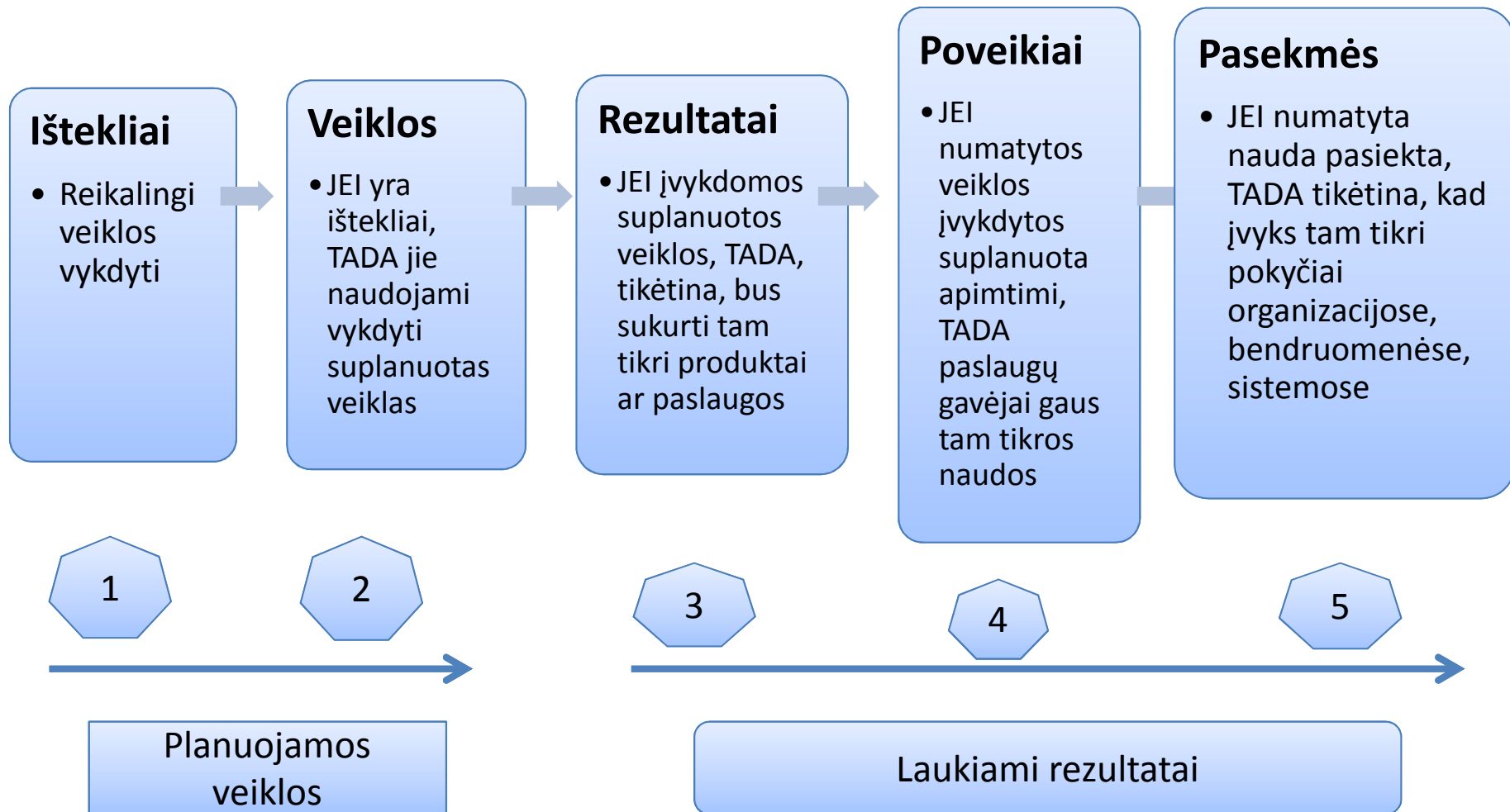
Programos teorijos modelis

(angl. Program Theory Approach)

Programos teorijos taikymas sprendžiant paprastas, kompleksines ir sudėtingas problemas (Glouberman and Zimmerman, 2002)

Paprasta problema: <i>Gaminimas pagal receptą</i>	Kompleksinė problema: <i>Paleisti raketą į mėnulį</i>	Sudėtinga problema: <i>Užauginti vaiką</i>
Receptas yra esminis	Formulės yra esminės ir būtinos	Formulių taikymas yra ribotas
Receptas yra patikrintas ir lengvai pakartojamas	Jei viena raketa jau išsiūsta, padidėja tikimybė, kad ir kita raketa bus IŠSIŪSTA	Vieno vaiko užauginimas suteikia patirtį, tačiau negarantuoja sėkmės auginant kitą vaiką
Specifinė patirtis nereikalinga, bet jei ji yra, sėkmingo pagaminimo tikimybė išauga	Reikalinga labia aukšta kvalifikacija daugely sričių	Patirtis gali palengvinti, bet nėra nei būtina, nei pakankama, kad rezultatas būtų sėkmingas
Vadovaujantis receptais sukuriama vienodi standartiniai produktai	Raketos yra panašios keletu esminių aspektų	Kiekvienas vaikas yra unikalus ir vertintinas kaip asmenybė
Gerai receptai visada duoda gerus rezultatus	Didelė tikimybė, kad pavyks pasiekti norimą rezultatą	Neužtikrintumas, koks bus galutinis auklėjimo rezultatas, išlieka
Optimistinis požiūris į problemos sprendimą (pavyks!)	Optimistinis požiūris į problemos sprendimą (pavyks!)	Optimistinis požiūris į problemos sprendimą (pavyks!)

Intervencijų vertinimo logika

Vertinimo etapai

I. Pasirengimas vertinimui

II. Vertinimo planavimas

III. Rodiklių nustatymas

IV. Informacijos rinkimas

V. Duomenų analizė

VI. Vertinimo rezultatų sklaida ir modelio gerinimas

I ETAPAS: PASIRENGIMAS VERTINIMUI

- Vertinimo tikslinės auditorijos identifikavimas
- Vertinimo komandos sudarymas
- JPSPP Modelio tikslų ir uždavinių aprašymas

II ETAPAS: PLANAVIMAS (1)

1. Vertinimo objekto apibrėžimas

JPSPP modelio struktūra, veiklos, organizavimas, rezultatai, poveikiai, socialinė, politinė aplinka

2. Vertinimo tikslų ir uždavinių suformulavimas

TIKSLAS: Įvertinti JPSPP modelio veiksmingumą, algoritmų taikymo ypatumus, naudingumą, jaunimo sveikatos pokyčius, susijusius su JPSPP teikimu

UŽDAVINIAI:

- Įvertinti koordinacinio centro veiklos veiksmingumą, naudingumą teikiant paslaugas
- Įvertinti algoritmų tinkamumą, veiksmingumą, kokybę
- Įvertinti JPSPP kokybę, prieinamumą
- Įvertinti jaunimo pasitenkinimą paslaugomis
- Įvertinti aplinkos tinkamumą, personalo pasirengimą (įgūdžiai, vertybės, požiūriai)
- Įvertinti Jaunimo sveikatos portalo naudingumą
- Įvertinti tarpsektorinį bendradarbiavimą teikiant JPSPP

II ETAPAS: PLANAVIMAS (2)

3. Vertinimo klausimų formulavimas

- Kokie pokyčiai įvyko?
- Kokius pokyčius lėmė JPSPP modelio įdiegimas?
- Kokie jaunimo sveikatos rodikliai pasikeitė?
- Ar taikomi algoritmai atitinka savivaldybės jaunimo sveikatos poreikius?
- Koks JPSPP/algoritmų prieinamumas, kokybė?
- Ar JPSPP modelis/algoritmai atitinka jaunimo sveikatos poreikius? Kaip ir kodėl?
- Kokie buvo sėkmės veiksniai diegiant JPSPP modelį, adaptuojant algoritmus, teikiant paslaugas? Kokios buvo nesėkmės ir kokie buvo maišantys veiksniai?
- Ar pasirinktos tinkamos priemonės patenkinti jaunimo sveikatos poreikius savivaldybėje?
- JPSPP modelio tęstinumas ir JPSPP gerinimas?
- Kaip kiti sektoriai prisidėjo prie JPSPP modelio diegimo, algoritmų pritaikymo, paslaugų teikimo?

4. Suinteresuotų dalyvių identifikavimas

- Savivaldybės administracijos atstovai
- Savivaldybės gydytojo tarnyba
- VSB/KC
- ASPĮ
- Kitų sektorių institucijos (mokykla, policija, gaisrinė, SPPT, socialinio sektoriaus institucijos etc.)
- JAUNIMAS

5. Vertinimo metodų parinkimas:

- Kokybiniai (individualūs interviu, FG, ekspertų panelė etc.)
- Kiekybiniai (anketinė apklausa, A-K tyrimas,)
- Mišrūs

6. Vertinimo veiklų plano ir tvarkaraščio sudarymas

III ETAPAS: RODIKLIŲ NUSTATYMAS

- Proceso lygmens rodikliai
- Rezultatų lygmens rodikliai
- Poveikių lygmens rodikliai
- Pasekmių lygmens rodikliai

IV ETAPAS: INFORMACIJOS RINKIMAS

- Informacijos rinkimo metodai
 - Pirminiai šaltiniai (pvz. interviu, FG, apklausa, atvejo analizė etc.)
 - Antriniai šaltiniai (pvz. teisės aktai, straipsniai, ataskaitos, statistiniai duomenys etc.)

V ETAPAS: ANALIZĖ

- Surinktos informacijos apibendrinimas
- Validavimas
- Rezultatų identifikavimas
- Išvadų formulavimas
- Rekomendacijų parengimas
- Aptarimas ir vertinimo ataskaitos rengimas

VI ETAPAS: VIEŠINIMAS ir modelio gerinimas

Vertinimo ataskaitos viešinimas (viešumas, prieinamumas) :

- ataskaita viešai pristatoma suinteresuotiems dalyviams
- ataskaita patalpinama internetinėje erdvėje

Praktinė užduotis

- Parengti JPSPP modelio savivaldybėje vertinimo planą (darbas grupėse)

JPSPP modelio charakteristika

Modelio vizija – modelio pagalba pasiekta ir išsaugota **geriausia įmanoma 14-29 m. amžiaus jaunų žmonių sveikata ir gerovė.**

Modelio misija - **įgalinti jaunas žmones** rinktis sveikesnį gyvenimo būdą bei **teikti jiems kokybiškas**, prieinamas ir jaunų žmonių poreikius atitinkančias JPSPP pagal jaunimo sveikatos problemų sprendimo algoritmus.

Modelio tikslai –

- **ĮVERTINTI** jaunimo sveikatos poreikius;
- **ADAPTUOTI** sveikatos problemų sprendimo algoritmus atsižvelgiant į identifikuotus jaunimo sveikatos poreikius;
- **TEIKTI** kokybiškas sveikatos **stiprinimo, prevencijos, gydymo ir konsultavimo** paslaugas bei vykdyti jaunimo **sveikatos advokaciją** vadovaujantis sveikatos problemų sprendimo algoritmais;
- **VYKDYTI** JPSPP teikimo ir jaunimo sveikatos būklės **STEBĖSENĄ IR VERTINIMĄ.**

Parengtas JPSPP modelis

Koordinacinis centras

4 jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo algoritmai

Jaunimo sveikatos tinklas
www.sveikatostinklas.lt

JPSPP modelio elementai ir funkcijos

JPSPP Koordinacinis centras

- **KOORDINUOTI** jaunimui žmogaus teisių principais paremtas sveikatos priežiūros paslaugas savivaldybėje,
- **VYKDYTI** individualią **ATVEJO VADYBĄ** (įvertinti sveikatos poreikius, atlikti motyvacinį pokalbį, sudaryti paslaugų teikimo planą, tarpininkauti kreipiantis į ASPĮ ir kitas, ne sveikatos sektoriaus įstaigas, palaikyti nuolatinį ryšį);
- **ADMINISTRUOTI** savivaldybės lygmens Jaunimo sveikatos interneto portalą;
- **VYKDYTI SVEIKATOS ADVOKACIJĄ**
- **SPECIALISTŲ MOKYMAS**
- **STEBĖSENA ir VERTINIMAS**

Jaunimo sveikatos paslaugų teikimo algoritmai

- **ALGORITMŲ ADAPTAVIMAS** pagal aprašytą savivaldybėje esantį kompleksinį tarpsektorinį ir tarpinstitucinį funkcinį tinklą
- **ALGORITMŲ TAIKYMAS**. Algoritmai detalizuoja paslaugų teikimo seką (kokie specialistai, kokiose institucijose, kada, kaip ir kokių tikslinių grupių jauniems žmonėms teikia sveikatos priežiūros paslaugas).

Jaunimo sveikatos tinklas

www.sveikatostinklas.lt

- **NAUJIENŲ**, mokomosios medžiagos, įvairių duomenų bazių **PATEIKIMAS**
- Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo **ALGORITMAI**
- Tikslinių grupių **INFORMUOTUMO IR SVEIKATOS RAŠTINGUMO DIDINIMAS**

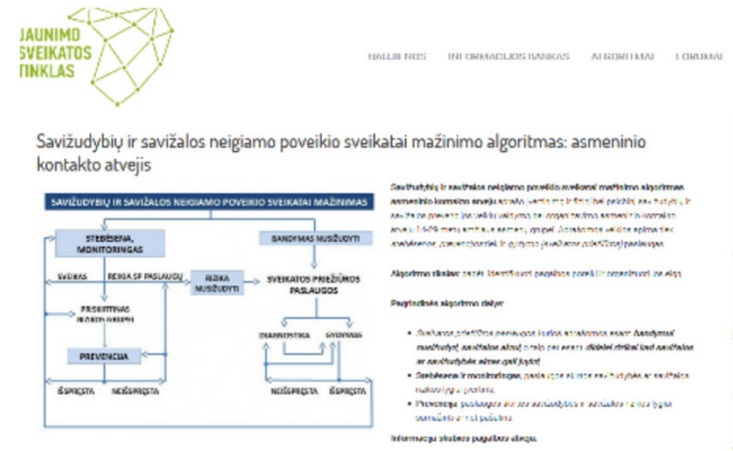
JPSPP algoritmai

(1) Savižudybių ir savižalos neigiamo poveikio sveikatai mažinimas

(2) Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo neigiamo poveikio sveikatai mažinimas

(3) Lytinė sveikata (Lytiškai plintančių ligų ir neplanuoto nėštumo neigiamo poveikio sveikatai mažinimas)

(4) Sveikatos sutrikimų, susijusių su antsvoriu ir nutukimu, prevencija

JPSPP modelio stebėseną ir vertinimas: Sukurtas vertinimo instrumentas (70 klausimų, validuotas)

